

DESPRE IDENTITATEA UNEI UNITĂȚI MILITARE ROMANE: ALA I BRITANICA C.R.

Datele insuficiente privind această unitate militară romană au dus la multiple neclarități și dificultăți privind atât identitatea ei, cât și istoria, locul de staționare, etc. >

Prima menționare a acestei trupe în Dacia o face diploma din 2 iulie 110¹ unde, printre cele patru alae din care se fac lăsări la vatră întâlnim I Britannica C.R. Este vorba deci de o ala, probabil quingenaria, care a participat la cel de-al II-lea război cu dacii², rămânând apoi în provincia nou creată ca trupă de ocupație, cu loc de staționare necunoscut.

Un al doilea document în care s-a considerat de către editorii IDR I că se menționează această trupă este diploma din 10 august 123³ pentru Dacia Porolissensis și Pannonia Inferior. Diploma a fost eliberată unui veteran al alei Brittonum C.R. pe care I. I. Russu o identifica cu ala I Britannica C.R. Unii istorici au considerat că această unitate ar fi identică cu ala I Flavia Augusta Britannica milliaria C.R., care a staționat anterior în Pannonia Inferior⁴. Această ipoteză este infirmată de unele sincronicități: în anul 110 cele două trupe apar concomitent în două diplome militare diferite: ala I Flavia Augusta Britannica milliaria C.R. în diploma pentru Pannonia Inferior de la Tokod din 2 iulie 110⁵ și ala I Britannica C.R. în cea de la Porolissum, pentru Dacia, din aceeași dată⁶. Pe de altă parte se pare că în diploma din 10 august 123, unitatea de care ne ocupăm apare în Dacia Porolissensis, pe când pentru Pannonia Inferior apare în rîndul 8 o unitate Britann(ica sau -orum) C.R., pe care I.I. Russu a considerat-o identică cu ala I Flavia Augusta Britannica milliaria C.R. Din diplomă nu reiese însă dacă trupa panonică e o ala sau o cohors; de asemenea nu apare semnul pentru milliaria. O altă obiecție care s-ar putea aduce este cu privire la numele unității din Dacia, care acum, în 123, apare ca ala Brittonum C.R. iar în 110 apăsarea ca ala I Britannica C.R. Desigur că astfel de con-

fuzii se puteau face datorită grafiei și etimologiei apropiate a celor doi termeni. Cu toate obiecțiile reiese clar că avem de-a face cu două trupe diferite. O ipoteză a fost emisă de A. Radnoti și L. Barkoczi în 1951⁷, potrivit căreia o parte a trupei din Pannonia a participat la al doilea război dacic al lui Traian și a rămas în Dacia, constituind nucleul unei noi unități, independente de "trupa mamă". Trebuie spus însă că întreaga ala I Flavia Augusta Britannica milliaria C.R. a participat la acest război, după cum o dovedește o inscripție care menționează pe P. Cassius Secundus, praefectus alae Britannicae C.R. milliariae bis torquatae, donis donatus bello Dacico ab Imperatore Caesare Nerva Traiano Augusto Germanico Dacico coronis, vexillis, hastis⁸. Astfel este posibilă o scindare a trupei după război, scindare dictată de necesitatea de a acoperi în timp scurt cu trupe de ocupație teritoriul noii provincii.

Imposibil de rezolvat la nivelul de azi al cunoștințelor și informațiilor despre ala I Britannica C.R. din Dacia Porolissensis sunt problemele ridicate de locul de staționare. După câte știm nu s-a descoperit până azi o ștampilă care i s-ar putea atribui și, de asemenea, nici o inscripție litică. Această unitate nu mai apare în diplomele Daciei Porolissensis din 159⁹ și 164¹⁰. Staționarea ei în Dacia a cuprins intervalul probabil 106-148, întrucât în diplomele Pannoniei Inferior din anul 148¹¹ apare ala I Brittonum C.R., care poate fi identificată cu unitatea în discuție.

EDUARD NEMETH,

15 ianuarie 1995

Școala generală nr. 9, str. L. Rebreanu, Nr 35

Timișoara - 1900

ROMÂNIA

NOTE

- 1 IDR I, D III.
- 2 Ibidem, p. 77 (comentariu la D III).
- 3 IDR I, D VII.
- 4 K. Kraft, Zur Rekrutierung der Alen und Kohorten an Rhein und Donau,
Bern, 1951, p.143.
- 5 A. Radnoti-L. Barkoczi, The distribution of troops in Pannonia Inferior,
in ActArchHun, I, 3-4, 1951, pp.191-195.
- 6 IDR I, D III.
- 7 A. Radnoti-L. Barkoczi, op. cit., p. 195.
- 8 H. Devijver, Prosopographia militiarum equestrium quae fuerunt ab Augusto
ad Gallienum, I, Leuven 1976, p. 1020, nr. 97 bis.
- 9 IDR I, D XVII.
- 10 IDR I, D XVIII-D XXI.
- 11 CIL XVI, 179, 180.

DIE IDENTITÄT EINER RÖMISCHEN MILITÄREINHEIT: ALA I BRITANNICA C.R.

Zusammenfassung

Der Autor befaßt sich mit der ala I Britannica C.R., die durch Militärdiplome in Dakien (später Dacia Porolissensis) in den Jahren 110 und 123 belegt ist. Man stellt fest daß die ala I Flavia Augusta Britannica milliaria C.R. eine verschiedene Truppe ist, da sie gleichzeitig mit der ala I Britannica C.R. auf einem Militärdiplom aus dem Jahr 110 in Pannonia Inferior erscheint. Diese ala aus Pannonien nahm an den 2. dakischen Krieg Traians teil, wonach sie vermutlich in zwei Einheiten geteilt wurde, damit Dakien eine zusätzliche Besatzungstruppe erhält. So entstand wahrscheinlich ala I Britannica C.R., die schon vor dem Jahr 148 zurück nach Pannonia Inferior versetzt wurde, wo sie allenfalls in diesem Jahr auf zwei Militärdiplomen erscheint.